

Interaktivní osnova: **HIAKb106c Středověké dějiny západní Evropy**

Cíl předmětu

Předmět je koncipován jako cyklus přednášek k vybraným (klíčovým) problémům, které závažným způsobem formovaly, či ovlivnily okcidentální civilizaci.

Úvod a organizační informace

Civilizace středověkého Západu je považována za mimořádně závažnou kapitolu v dějinách lidstva a jako takové jí byla a je věnována soustavná pozornost již od počátků moderního historického myšlení. Hlavní problémy budou představeny v cyklu tematizovaných, na sebe volně navazujících přednášek. Vzhledem k rozsahu a povaze tématu je nezbytná doplňující četba (dále vizte seznam doporučené literatury). V průběhu semestru se také předpokládají pravidelné konzultace, ať již v prezenční podobě či ve formátu on-line. Podmínky ukončení předmětu byly stanoveny a rozděleny do tří kroků: 1. Studenti kombinovaného studia si musí vybrat ze seznamu tři práce, tyto přečíst a napsat anotace, každou v rozsahu nejméně 2 normostran. 2. Zaslát anotace v elektronické podobě na adresu wihoda@phil.muni.cz nejpozději 16. prosince 2024. 3. Dohodnout si termín konzultace, během které bude probrán obsah zvolených prací.

Program přednášek

Téma 1

Úvod do problematiky

Studenti budou seznámeni se strukturou přednášek a podmínkami ukončení předmětu.

Téma 2

Mezi antikou a středověkem

Studenti budou seznámeni s problémy pozdně antické římské říše a vztahem Germánů k římskému dědictví

Téma 3

Znovusjednocení Západu

Studenti budou seznámeni s povahou raně středověkých germánských království, poté se výklad soustředí na příčiny vzestupu Franků a merovejské dynastie

Téma 4

Karolínská Evropa

Studenti budou seznámeni s povahou reforem, které byly prováděny za vlády Karlovců a měly vnitřně sjednotit jejich říši

Téma 5

Dlouhé počátky římsko-německé říše

Studenti budou seznámeni se specifickým vývojem na východní periferii západní civilizace

Téma 6

Slované mezi Římem a Konstantinopolí

Studenti budou seznámeni se vstupem Slovanů do dějin a jejich začleněním do dvou velkých kulturních okruhů, latinského a byzantského

Téma 7

Seveřané v dějinách středověké Evropy

Studenti budou seznámeni se vstupem Seveřanů do dějin a jejich vlivu na formování hierarchických struktur u Slovanů

Téma 8

Boj o investituru

Studenti budou seznámeni se specifickým vztahem církevní a světské moci na evropském Západě

Téma 9

Svět křížových výprav

Studenti budou seznámeni s příčinami a průběhem první velké expanze západní civilizace a vztahem křesťanů a muslimů

Téma 10

Teritorializace říše

Studenti budou seznámeni se proměnami římsko-německé říše v 11. a 12. století

Téma 11

Dlouhé 13. století

Studenti budou seznámeni s povahou druhé, ve střední Evropě mimořádně úspěšné westernizace

Téma 12

Krise pozdního středověku

Studenti budou seznámeni s příčinami velké strukturální krize pozdního středověku

Vzhledem k povaze předmětu (přednášky) není třeba připravovat texty, studenti však mají zadánu povinnou četbu. Dále vizte úvod.

Seznam doporučené literatury

Vybrat si z příloženého seznamu tři práce, tyto přečíst a napsat anotace, každou v rozsahu nejméně 2 normostran.

Michail M. BACHTIN, *Francois Rabelais a lidová kultura středověku a renesance*, Praha 2007.

Marc BLOCH, *Králové divotvůrci. Studie o nadpřirozenosti přisuzované královské moci, zejména ve Francii a Anglii*, Praha 2004.

Marc BLOCH, *Feudální společnost*, Praha 2010.

Georges DUBY, *Neděle u Bouvines 27. července 1214*, Praha 1997.

Georges DUBY, *Věk katedrál. Umění a společnost 980-1420*, Praha 2002.

Georges DUBY, *Tři řády*, Praha 2008.

Jean FAVIER, *Francois Villon. Život středověké Paříže*, Praha 2001.

Horst FUHRMANN, *Středověk je kolem nás*, Jinočany 2006.

František GRAUS, *Živá minulost. Středověké tradice a představy o středověku*, Praha 2017.

Aron J. GUREVIČ, *Kategorie středověké kultury*, Praha 1978.

Johann HUIZINGA, *Podzim středověku*, Jinočany 1999.

Ernst H. KANTOROWICZ, *Dvě těla krále*, Praha 2014.

Jacques Le GOFF, *Peníze a život*, Praha 2005.

Jacques Le GOFF, *Paměť a dějiny*, Praha 2007.

Jacques Le GOFF, *Středověká imaginace*, Praha 1998.

Jacques Le GOFF, *Za jiný středověk. Čas, práce a kultura na středověkém Západě: 18 esejů*, Praha 2005.

Jacques Le GOFF, *Svatý Ludvík*, Praha 2012.

Emmanuel Le ROY LADURIE, *Montaillou, okcitánská vesnice v letech 1294-1324*, Praha 2005.

Hans Eberhard MAYER, *Dějiny křížových výprav*, Praha 2013.

Karol MODZELEWSKI, *Barbarská Evropa*, Praha 2017.

Jean-Claude SCHMITT, *Revenanti. Živí a mrtví ve středověké společnosti*, Praha 2002.

Jean-Claude SCHMITT, *Svatý chrt. Guinefort, léčitel dětí ze 13. století*, Praha 2007.

Jean-Claude SCHMITT, *Konverze Hermanna Žida. Autobiografie, historie, fikce*, Praha 2010.